

[Chr. Madsen.]

Når det er gået sådan, som det nu er gået, at arbejdsmarkedets parter har gennemført forbedringer og man også lovgivningsmæssigt har gjort det, er tiden så ikke inde til måske inden næste overenskomstsituation at tage denne lov op til, hvad jeg vil kalde noget af en revision, og se at få sammenarbejdet de feriebestræbelser, der udfoldes, fortrinsvis i de skandinaviske lande, sådan at man kommer til at arbejde med begreberne længere ferie, længere ferie for dem over 50, måske gennemførelse af et sabbatsår og en spredning af ferien, som en tidligere ordfører her har nævnt, sådan at vi ved næste overenskomstsituation har en lov klar og dermed befrier arbejdsmarkedets parter for at forhandle om disse problemer i lange tider? Jeg vil gerne høre, om arbejdsministeren kan give et par oplysninger herom.

Bilgrav-Nielsen: På det radikale venstres vegne skal jeg kort anbefale lovforslaget. Jeg vil gerne sige, at også vi kunne ønske, at man fik en drøftelse af muligheden for at ændre ved ferietidspunkterne, sådan som venstres ordfører foreslog.

Niels Westerby: Idet vi går ud fra, at funktionærerne med dette lovforslag har opnået de samme fordele, som blev opnået ved overenskomstforhandlingerne for arbejderne vedkommende, kan vi i princippet give tilslutning til lovforslaget.

Arbejdsministeren (Erling Dinesen): Jeg vil gerne takke samtlige ordførere for den tilslutning til lovforslaget, man her har givet udtryk for. Da jeg forstår, at man ønsker udvalgsarbejde, vil jeg endnu en gang bede om, at man finder udvej for at få det klaret så hurtigt som muligt alene af den grund, at loven jo gerne skulle have virkning fra 1. april i år.

Jeg vil gerne sige til hr. Jens Frandsen, at der i og for sig er mange andre bestemmelser og regler i ferielovgivningen, som der var grund til at tage op til revision. Hvad angår spredningen af ferien, er jeg helt enig i, at ferievaneerne har ændret sig, men mange andre problemer er opstået siden den sidste revision af ferieloven. Når hr. Chr. Madsen nu spørger, om ferieloven ikke

bør tages op til revision, kan jeg da oplyse — jeg troede egentlig, at det var almindelig bekendt — at regeringen for ca. 14 dage siden vedtog at nedsætte et udvalg til bl. a. at beskæftige sig med alle problemer i ferieloven, altså også de problemer, det ærede medlem var inde på.

Det er rigtigt, som hr. Ninn-Hansen siger, at ikke blot funktionærer, men store arbejdergrupper, store lønmodtagergrupper uden for det organiserede arbejdsmarked, herigennem bliver delagtiggjort i de fremskridt, som LO altså har skabt for samtlige lønmodtagere her i landet.

Jeg siger endnu en gang tak for tilslutningen og beder altså om, at man så hurtigt som muligt kan få lovforslaget igennem her i folketinget.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (From): Efter de faldne udtalelser foreslår jeg, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om snekastning.

(Lovforslaget (nr. 136) findes i tillæg A. sp. 2705, fremsættelsen i tidenden sp. 2695).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Gorrson: Det af trafikminister N. Fisker i begyndelsen af december måned i 1937 fremsatte forslag til den nugældende lov nr. 158 af 13. april 1938 om snekastning betød et virkeligt fremskridt for vintervedligeholdelsen af vore offentlige veje. Men vi må i dag erkende, at meget har ændret sig i de sidst forløbne 30 år, navnlig når henses til den tekniske udvikling på vejmaskinernes område, den stadige forøgelse af såvel antallet af private som offentlige befordringsmidler og i modsætning hertil

[Gorssen.]

den hastigt svindende arbejdskraft ved landbruget i sognekommunerne. Hertil kommer, at den stigende varetransport ad vore veje samt den igangværende centralisering af erhvervsvirksomheder, skoler m. v. fordrer, at snerydningen på vore veje foregår i et så hurtigt tempo, som det er teknisk muligt, for at forstyrrelserne i arbejdslivet og samfærdslen i det hele taget bliver så ringe som muligt, når snefaldet er over os.

På mit partis vegne hilser jeg derfor med tilfredshed det af den højtærede minister for offentlige arbejder, hr. Horn, fremsatte forslag til lov om ændring af gældende lov om snekastning, hvorefter der nu skabes mulighed for, at amtskommunernes hjemmel til at benytte naturalarbejde ophæves, og at sognekommunerne fremtidig stilles frit med hensyn til at anvende naturalarbejde ved snerydning af deres veje. Når det i bemærkningerne til lovforslaget oplyses, at kun 6 af samtlige sognekommuner udelukkende benytter sig af naturalarbejde, samt at ca. 25 pct. af kommunerne i en vis udstrækning anvender naturalarbejde, vil jeg tro, at også gennemførelsen af lovforslaget vedrørende den kommunale inddeling, som vi for øjeblikket behandler her i tinget, vil bidrage til, at den sidste rest af naturalarbejde i praksis afskaffes her i landet. Det er i øvrigt min opfattelse, at snerydningen i Danmark foretages af vejvæsenerne med stor energi ved hurtig og effektiv indgriben, ofte under vanskelige vejforhold.

At kommunerne fritages for en årligt tilbagevendende, overflødig arbejdsbyrde med hensyn til at udarbejde snekastningslister og beskikke snefogder, kan jeg som gammel kommunalmand hilse med tilfredshed.

Den højtærede minister har i sin fremsættelsestale til nærværende lovforslag bl. a. påpeget, at en videregående revision af reglerne i snekastningsloven og i vejbestyrelsesloven om vintervedligeholdelse af vejnettet må afvente de videre overvejelser i vejlovsudvalget, og at man i forbindelse hermed også vil overveje, om naturalordningen helt kan afskaffes. Jeg vil gerne anmode om, at overvejelserne ikke varer for længe.

Vi lever i et land, hvor de fleste er ked af arbejdsstandsninger og helst ser alle hjulene, også automobilhjulene, snurre hver

dag, fordi vi ved, at menneskenes trivsel i stadig højere gang afhænger af det moderne samfund. Derfor vil spørgsmålet om snerydning og grusning mere og mere blive et alment samfundsanliggende, som må løses ved samarbejde mellem staten og kommunerne, også når det gælder udredningen af midlerne hertil.

Når De samvirkende Sognerådsforeninger i Danmark har rejst kritik af de gældende udskrivningsregler for naturalarbejde, som nås anses for at være forældede, kan et par tal i forbindelse hermed virke illustrerende i positiv retning. For 30 år siden var der godt 205.000 landbrugsejendomme i Danmark, af fremmed mandlig arbejdskraft samt børn og slægtninge var der ca. 181.000 personer beskæftiget ved landbruget, og på vore gader og veje kørte der ca. 143.000 indregistrerede biler. I dag er de tilsvarende tal henholdsvis 166.000, ca. 53.000 og en million.

Må jeg afsluttende benytte lejligheden til at stille den højtærede minister for offentlige arbejder et spørgsmål, som jeg mener er relevant i forbindelse med nærværende lovforslags behandling. Ministeren har ved fremsættelsen af lovforslaget tydeligt gjort opmærksom på den ændring, der er foregået med hensyn til udførelse af kommunernes snerydningspligt. Da udgifterne hertil har påvirket størrelsen af refusionerne ved beregningen af kommunernes andele i motorafgifterne, vil jeg gerne spørge ministeren, om man ved en senere revision af snekastningsloven kan forvente, at staten vil gå ind med en større andel, end det nu er tilfældet på dette specielle område.

Med disse bemærkninger kan jeg tilsige lovforslaget mit partis medvirken til en hurtig og velvillig behandling.

Conrad Kofoed: Med den nuværende trafik er det af betydning, at vi har et vejnet, som er farbart, og der gøres overmåde meget for at opnå dette. Kommuner, sogne- og amtskommuner, gør deres og har ofret meget materiel for at opretholde et farbart vejnet, og det bør påskønnes.

Det lovforslag om snekastning, som vi nu behandler, vil forhåbentlig blive vel modtaget såvel i amts- som sognekommunerne. Tvangsudskrivning af mandskab til snekastning er forældet, og som det fremgår af

[Conrad Koføed.]

bemærkningerne, er det også uendelig få kommuner, som benytter sig af denne fremgangsmåde. For sognekommunernes vedkommende gives der ifølge lovforslaget lejlighed til, at sognerådet kan stemme om, hvorvidt snekastningen skal foregå helt eller delvis som naturalarbejde. Man kunne godt få den tanke, om det ikke ville være rimeligt helt at ophæve naturalarbejdet. Efter at de stadig forbedrede maskiner vinder indpas og det stadig bliver vanskeligere at afse mandskab fra snekastningspligtige ejendomme, kunne dette synes naturligt, og samtidig kunne arbejdet med fortegnelse over snekastningspligtigt mandskab ophøre. I en sneperiode er der ofte ledigt mandskab at leje, det skulle ikke være vanskeligt at fremskaffe den nødvendige medhjælp.

Men som sagt er en forenkling velkommen, og kan lovforslaget medvirke hertil, ser vi fra mit parti på det med velvilje.

Burgdorf: Så længe der har været behov for samfærdsel befolkningsgrupperne imellem, så længe har sneen også hver vinter besværliggjort denne samfærdsel. Derfor er der behov for en snekastningslov. Den sidst vedtagne lov er fra 1938, og man kan jo nok sige, at tiden både teknisk og befolkningsmæssigt er løbet fra denne lov — derfor vel også ændringen af den ved det foreliggende lovforslag.

Jeg kan helt tilslutte mig lovforslaget, som det foreligger. Blot kunne jeg ønske, at loven blev helt ajourført i takt med vor moderne tid. Jeg kunne ønske, at man helt sløjfede mulighederne for kommunerne for at udskrive naturalarbejdsstyrke, sådan som det er foreslået for amtskommunernes vedkommende. Der må være mulighed for med moderne entreprenørmaskiner at klare det allernødvendigste af snerydningen og ellers derudover bruge lejet arbejdsstyrke. I hvert fald er den nugældende regel for udskrivning af naturalarbejdsstyrke helt forældet og forkert efter min formening. Reglen om udskrivning efter ejendomsskyld har sin rod i det gamle bondesamfund, hvor der var arbejdsstyrke nok på gårdene; sådan er det ikke mere. De allerfleste steder er manden alene om arbejdet på gården.

Det kan ikke være rigtigt, at den, der har en større ejendomsskyld, skal ordne en væsentlig del af snekastningsproblemerne i sognet. Skulle det ske, at landet i den grad blev begravet i sne, at hverken maskiner eller lejet arbejdsstyrke kan klare problemerne, ja, da må hver våben- eller skovfører mand i sognet kaldes i arbejde og ikke som nu en lille, uheldig del af befolkningen.

Der bliver formodentlig mulighed for at drøfte disse spørgsmål i udvalg.

Svend Lund: Socialistisk folkeparti kan tiltræde det af ministeren fremsatte forslag til lov om ændring af snekastningsloven.

Tiden er løbet fra den gældende lov, som er 29 år gammel, og der er i dag kun ganske få kommuner, der benytter sig af naturalarbejde. Meget unødvendigt arbejde gøres hvert år rundt om i kommunerne med udarbejdelse af snekastningslister, der aldrig kommer i brug, fordi de fleste kommuner er så fornuftige, at de lader snerydningen foregå med maskinstyrke og lejet arbejdsstyrke.

Socialistisk folkeparti så gerne, at tvangsudskrivningen af mandskab i sognekommunerne helt blev ophævet. Sneen falder jo normalt på tidspunkter af året, hvor der selv ikke i sognekommunerne skulle være vanskeligheder med at skaffe den nødvendige lejede arbejdsstyrke. Jeg håber, at det nedsatte udvalg til revision af vejlovgivningen snart må blive færdig med sit arbejde og komme til det resultat, at naturalarbejdsordningen helt afskaffes og dermed de sidste rester af hoveriarbejdet.

Socialistisk folkeparti kan anbefale lovforslaget.

Bilgrav-Nielsen: Jeg har ikke mange bemærkninger at gøre til forslaget. Også vi kan hilse det velkommen, at den unødige pligt til at føre lister over snekastningspligtige og at beskikke snefogder, der i øjeblikket påhviler kommunerne, fjernes. Derimod vil jeg gerne udtrykke håbet om, at udvalget vedrørende revision af vejlovgivningen snart må fremlægge et grundlag for en tilbundsående drøftelse bl. a. af grundejernes pligt til renholdelse af gader og fortove og til snerydning.

Antonsen: Vi kan naturligvis også tilslutte os lovforslaget, men jeg vil gerne have lov til at præcisere, at vi finder det meget forkert, at forslaget først kommer nu. Der har været gjort et urimeligt ekstrarbejde i kommunerne under forudsætning af, selvfølgelig, at man i de forløbne år har opfyldt lovens bestemmelser, og det må man gå ud fra. Det er ikke fra sidste år til i år, vi har haft denne nedgang i antallet af kommuner, der benytter sig af denne form for snerydning, og man burde have været opmærksom på det for længe siden.

Jeg vil derfor anbefale, at man i ministeriet, hvis der skulle være flere af den slags bestemmelser, som er overflødige, og som pålægger en urimelig administration, hurtigt tager fat på at finde dem frem og fremkommer med lovforslag om, at også de afskaffes.

Ministeren for offentlige arbejder (Horn): Ja, jeg må jo med glæde takke for den tilslutning, der er givet til dette forslags gennemførelse. Når det først er kommet her nu og man som hr. Antonsen synes, det er noget sent, har det jo den forklaring, at vel arbejder vejlovsudvalget med denne og en lang række andre ting, men vi har altså ment, at vi ikke ville vente længere, og så tog vi denne enkelte ting ud, fordi så mange kommuner har ønsket det. Når vi ikke helt har strøget denne form for snerydning, hænger det jo netop sammen med, at vi vil respektere det kommunale selvstyre, så at de kommuner, som ønsker at bruge det gamle system, kan fortsætte med det.

I vejlovsudvalget sidder jo repræsentanter fra kommuner og amter, og når det har afsluttet sit arbejde, vil man sikkert finde frem til en form, som passer til de nuværende forhold. For det er jo rigtigt, som hr. Gorrsen fremhævede det, at der er en væsensforskel på mulighederne i dag og for 30 år eller mere siden, da man beskæftigede sig med denne lovgivning.

Hr. Gorrsen spurgte om, hvorledes jeg ville stille mig til, at staten gik noget stærkere ind med refusion, hvis man nu helt afskaffer naturalsystemet. Jeg vil gerne sige, at hele spørgsmålet om refusion jo er i støbeskeen, og så vidt jeg har forstået, er refusionssystemet ikke særlig populært

i alle politiske kredse, så jeg vil ikke svare andet, end at alle ved jo, hvordan statens pengekasse har det, så det må vi nok se på. I de drøftelser, der skal finde sted mellem Amtsrådsforeningen og de andre kommunale organisationer og ministeriet om forskellige refusioner, bl. a. vejfundsrefusionerne, vil naturligvis dette problem indgå, og dér kan man jo tage spørgsmålet op.

Jeg tror ikke — ja, jeg skal ikke kunne sige det — at der findes eksempler på det, hr. Antonsen nævner, ting, der egentlig kun er til administrativt besvær, men gør der det, vil de naturligvis blive afskaffet. Men man må huske, at forholdene i landet er så forskellige, at det, som ét sted kan opfattes som besværligt, kan være særdeles nyttigt et andet sted.

Jeg takker for tilslutningen til lovforslaget.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (From): Efter de faldne udtalelser foreslår jeg, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om visse hovedlandeveisstrækninger.

(Lovforslaget (nr. 137) findes i tillæg A. sp. 2697, fremsættelsen i tidenden sp. 2696).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Hørløv Larsen: Det foreliggende lovforslag, forslag til lov om visse hovedlandsstrækninger, er jo en følge eller en fortsættelse af loven om hovedlandeveje, som blev vedtaget i maj 1963 i dette høje ting.

Lovforslaget tager sigte på, at der gives ministeren for offentlige arbejder bemyndigelse til at foretage projektering til forberedelse og sikring af de i lovforslagets § 1, nr. 1-6, omtalte strækninger samt den i lovforslagets § 2 nævnte vejstrækning.